

KASSA - MISKOLC

Magyar – szlovák könyvtári kapcsolatok

Dr. Prókai Margit
II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár, Miskolc

Történeti előzmények

- ▣ Abaúj vármegye szimmetrikus kettévágása Trianonnal (Kassa 1920-ig magyar város, 1921-1937 között Košice, 1938-1945 Kassa, 1945-től ismét Košice)
- ▣ Könyvtártörténeti vonatkozások - 1957-től folyamatosan valamilyen munkakapcsolatban áll Kassa (területi) és Miskolc (megyei) legnagyobb közkönyvtára egymással

Nyelvi vonatkozások

- ▣ A gyűjteményekben Szlovákiában magyar, Magyarországon szlovák nyelvű nemzetiségi gyűjtés
- ▣ A könyvtáros munkatársak nyelvtudásának arányai és változásai fordított tendenciát mutatnak
- ▣ Érzékeny és sérülékeny terület volt mindig a nyelvhasználat

Nyelvtudás

KASSAI KÖNYVTÁROSOK MAGYAR NYELVTUDÁSA

- ▣ Az ezredfordulóig a kassai könyvtárban az idősebb generációból 5-6 fő beszélt magyarul
- ▣ A generációváltás miatt ez mára 1 főre csökkent
- ▣ Tendencia: folyamatos csökkenés

MISKOLCI KÖNYVTÁROSOK SZLOVÁK NYELVTUDÁSA

- ▣ 1957-1980 között 1 anyanyelvi szinten szlovákul beszélő könyvtáros
- ▣ 1981-2012 között 1 fő tanult nyelvként középfokon tud szlovákul
- ▣ 50 éves folyamatosság

Változó tevékenységi körök

- ▣ Báziskönyvtári feladatkörű szlovák nemzetiségi ellátás 25 települést érintve (regionális szerepkörben – Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben)
- ▣ 1973-tól csak szórványosan, 1978-1995 között rendszeresen

Olvasótáborok

- ▣ Közös olvasótáborok (1978-1995), változó helyszínnel, minden nyáron mindkét országban (Aranyida, Kassa-Béla, Kassa, Bükkszentkereszt, Répáshuta, Sátoraljaújhely)
- ▣ Magyar és szlovák gyerekek közös táboroztatása minden évben, a nemzetiségi gyerekekkel együtt a könyvtárosok gyerekeinek részvételével

Közös dokumentumbeszerzések

- ▣ Rendszerváltozás után (párhuzamos gyűjteménybeszerzés: magyar – Miskolc, szlovák - Kassa) – nehezen lehetett nemzetiségi irodalomhoz jutni
- ▣ A hivatalos valutaátszámítási árfolyamon azonos összegekért vásároltunk a kassai magyaroknak és a miskolci szlovák nyelvű nemzetiségi könyvtárba dokumentumokat
- ▣ Határokon át szállítva, vámoltatva a könyveket

Törvényváltozás

- ▣ 1997. évi törvény és a nemzetiségi ellátás megyei feladatai – differenciálódott szerepkör – hivatalos nemzetiségek – megyei jellegzetességek (a bolgár, a görög, a lengyel, a német, a roma, a ruszin (legnagyobb számban a megyében élnek), a szlovák).
- ▣ (Jelenleg új nemzetiségi törvény - 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól)

Civil partnerség

- ▣ Lucska, Barka – letéti magyar nyelvű állomány – polgármesteri ellenállás – „titkos” civil szervezeti támogatás (600 dokumentum) a Megyei Könyvtár állományából kihelyezve
- ▣ Közös konferencia-meghívások, kassai könyvtárosok Miskolcon, miskolci könyvtárosok Kassán – folyamatos együttműködés – szerződések nélkül, informális csatornákon át

Digitalizálás

- ▣ Borsodi Digitális Könyvtár - 2005
- ▣ Mindkét könyvtár honlapjáról elérhető linkek, Kassán szlovák nyelvű használati útmutatóval
- ▣ Történelmi Közlemények Abaúj - Torna vármegye és Kassa múltjából, Kassa 1910-1918.,
- ▣ Tutkó József: Szabad Királyi Kassa városának Történelmi évkönyve. Kassa, 1861.
- ▣ Kassai kalauz : czim-naptár 1892. évre, Kassa, 1892. (a kassai könyvtár gyűjteményéből Miskolcon digitalizált művek)

2012

- ▣ Mindkét könyvtárban, Kassán és Miskolcon is a könyvtárosok létszáma (az ezredfordulótól) hetven fölöttiről ötven alattira csökkent, csaknem megfeleződött!
- ▣ Kassán már csak 1 könyvtáros beszél magyarul, nyugdíj előtt áll.
- ▣ A csökkenő beszerzési keretektől mindkét városban kevesebb jut nemzetiségi irodalomra.

Köszönöm a figyelmet!